

VERNEPLIKTEN I 2020

Vedtatt av Grønn Ungdoms landsstyre 08.11.2020

Hvert år tjenestegjør rundt 7 500 norske ungdommer i Forsvaret. Førstegangstjenesten bidrar med umistelig arbeidskraft for å sikre nasjonal forsvarsevne. Forsvarets yteevne og kapasitet er et resultat av en kollektiv innsats blant alle soldater, og førstegangstjenestegjørende spiller en stor rolle i det arbeidet. Ungdommer i førstegangstjenesten er samfunnets øyne inn i Forsvaret og erfaringer tilegnet i løpet av tjenesten setter standarden for hvilke holdninger den enkelte har til organisasjonen. Verneplikten er en buffer mot maktmisbruk, et ulikhetsutjevneende tiltak, og ikke minst en populær ordning blant vernepliktige - noe motivasjonstallene viser. Samtidig ligger det et handlingsrom i hvordan vi burde definere verneplikten. Truslene mot sikkerheten er ikke de samme som under den kalde krigen, og det må reflekteres i verneplikten. En rekke andre type katastrofer og kriser enn krig kan ramme oss, og dette burde også Forsvaret ha som ansvarsområde. I tillegg vil det selv i en krigssituasjon være behov for sikkerhetsoppdrag som ikke krever våpen. Derfor burde det legges til rette for tjenesteformer der vernepliktige lærer mer, eller noe helt annet enn tradisjonelt militært forsvar. I tillegg burde styrken av førstegangstjenestegjørende benyttes til faktisk vern av rikets sikkerhet, og ikke til å legge grunnlaget for utdanning av spesialsoldater til tjeneste på NATO-oppdrag i utlandet.

Grønn Ungdoms verdimesseige standpunkt til verneplikten og førstegangstjenesten:

Grønn Ungdom ser verdien av verneplikten, og ønsker å holde fast på dagens form der Forsvarets behov bestemmer antall vernepliktige som kalles inn til førstegangstjeneste. I tillegg ønsker Grønn Ungdom følgende endringer i vernepliktens innhold:

- *Innsats i vern mot og håndtering av ikke-militære kriser spesifiseres som en del av verneplikten gjennom Forsvarets ni oppdrag.*
- *Det opprettes egne kompanier hvor de tjenestegjørende trenes i ikke-voldelig konflikt- og krisehåndtering med fokus på diplomati, evakuering, og sivilt beredskap, derunder også matsikkerhet og matproduksjon.*

I tillegg vil Grønn Ungdom:

- *Vurdere religionens plass i tjeneste og utrede hvordan Forsvaret kan bli livssynsnøytralt. Ansette flere felthumanister, feltimamer og andre som ivaretar de religioner og livssyn de tjenestegjørende tilhører.*
- *Førstegangstjenestegjørendes arbeidsbelastning skal reduseres til et nivå som er i henhold til Forsvarets arbeidstidsbestemmelser for vernepliktige.*
- *Fokusere på rekruttering av kvinner til førstegangstjenesten og sette inn tiltak for å øke andelen kvinner som er militært tilsatt.*
- *Forsvaret må følge opp tiltak satt inn for å bekjempe mobbing og seksuell trakassering og jobbe for at det blir enklere for skeive og transpersoner å tjenestegjøre.*
- *Opprettholde og styrke Tillitsvalgtordningen i Forsvaret og sikre at alle vernepliktige kjenner til sine rettigheter og plikter.*
- *Sørge for at vernepliktsperioden i størst mulig grad, uten å svekke forsvarsevnen, skal følge undervisningsåret (høst til sommer).*
- *Rekruttperioden skal muliggjøre selvrefleksjon hos den enkelte soldat omkring holdninger til våpen, tanker rundt det å ta et liv og realitetene i en militær konflikt.*
- *Forsvaret må tydeligere fremheve i sine promoteringer hva det innebærer for den enkelte å avtjene verneplikten og øke bevisstheten rundt forventningene og oppgavene til den enkelte soldat.*
- *Forsvare retten til å få fritak fra førstegangstjenesten av samvittighetsgrunner og/eller psykiske og fysiske helseproblemer.*